

بسمه تعالی

وسائل کمک آموزشی نقش مهمی در افزایش مهارت‌های شناختی، گفتاری، ارتباطی، زبان آموزی و رفتاری دارند و باعث تعامل هر چه بیشتر کودکان با افراد و محیط اطراف خود می شوند. در این بین آشنائی هرچه بیشتر خانواده ها با پازل ها که در جلسات گفتار در مانی، کاردرمانی و آموزش روانشناسی مورد استفاده قرار می گیرند می تواند نقش موثری در ارتقاء توانائیهای ذهنی و فکری کودکان ایفا نمایند . لذا بخش وسائل آموزشی و کمکی و توانبخشی مؤسسه توانبخشی ولیعصر(عج) در راستای گسترش خدمات آموزشی و تعامل بهینه مددجو، درمانگر و خانواده و احساس نیاز در خصوص گسترش خدمات آموزشی به خانواده ها برای اولین بار اقدام به تهیه مطالب آموزشی برای خانواده ها نموده است تا بتواند گام موثری در راستای گسترش نقش خانواده در ارتقاء توانائی های کودکانی با مشکلات جسمی، ذهنی و فکری در جامعه بردارد .

پازل:

نوعی بازی فکری که از چندین قطعه مقوایی، چوبی یا پلاستیکی دارای شکل های منظم تشکیل شده است و وقتی این قطعه ها به صورت مناسب کنار هم قرار می گیرند تصویر خاص و مورد نظر شکل می گیرد .

پازل ها از جمله اسباب بازی های مورد علاقه اکثر کودکان و حتی بزرگسالان هستند که علاوه بر جنبه سرگرم کننده های آن، بر روی رشد کودک تاثیرهایی مثبت و سازنده دارند. پازل ها ، با توجه به نوع آموزش، موضوع، فرم و شکل به صورت های گوناگونی ساخته می شوند.

(۱) پازل مکعب:

برای ساختن پازل مکعبی به ۹ یا ۱۲ یا ۱۵ مکعب چوبی یا پلاستیکی نیاز است. هر مکعب دارای شش سطح است، بنابراین می توان شش تصویر را بر روی هر سطح چسباند ، به این ترتیب که ابتدا مکعب ها را پهلوی هم قرار دهید ، سپس تصویر مورد نظر را که به تعداد مکعب ها بریده اید بر روی آنها بچسبانید و یا این که روی آن نقاشی کنید . سپس سطوح دیگر را به همین شکل کامل کنید . پس از آن مکعب هایی را که با یکدیگر ترتیب منطقی ندارد، جلوی کودک می گذاریم و از او می خواهیم با پهلوی هم قرار دادن مکعب ها شکل را کامل کند. کودکان ، زمانی که می خواهند سطوح دیگر را هم کامل کنند دچار مشکل می شوند. ولی کودکان چهار تا شش ساله می توانند این کار را انجام دهند .

(۲) پازل جور کردنی:

این پازل معمولاً به این ترتیب ساخته می شود که یک شکل را بر روی صفحه ای مقوایی یا چوبی می چسبانیم بعد آن را از قسمت های مختلف می بریم . در هنگام بازی قسمت های بریده شده را جلوی کودک می گذاریم او باید قطعات را پیدا و به یکدیگر وصل کند . اگر تعداد قطعات پازل زیاد باشد ، می توانیم از دو تصویر همانند استفاده کنیم . یک تصویر را ببریم و دیگری را برای نمونه جلوی کودک قرار دهیم که از روی آن قطعات بریده شده را به صورت اول در آورد.

(۳) پازل جاگذاردنی:

روی یک صفحه چوبی یا مقوایی ضخیم، جای شکل های معینی را با دستگاه های پازل بری، یا با اره مویی و مقوایی را با تیغ موکت بری برش می دهیم و جدا می کنیم.

برای جذابیت و تحریک کودکان، می توانیم قطعات بریده شده را با رنگ های شاد و ملایم رنگ آمیزی کنیم و به هنگام بازی قطعات بریده شده را در اختیار کودک قرار دهیم و از او بخواهیم هر یک از شکل ها را در جای مناسب خود بگذارد. این نوع از پازل ها را می توان به صورت دکمه دار ساخت. پازل های دکمه دار که بر روی هر شکل قطعه ای خیلی کوچک وصل شده است که کودک به آسانی می تواند پازل را بر دارد و در جای مناسب خودش قرار دهد. ولی پازل های بدون دکمه درجایی برای کودکان کمی دشوار است.

❖ پازل ها از نظر موضوع

پازل ها، از نظر موضوع، می تواند شامل همه موضوعاتی باشد که در دنیا وجود دارد، ولی کارشناسان برای سهولت در یادگیری و طبقه بندی، آنها را به سه دسته تقسیم کرده اند.

۱. پازل فصل

در این پازل تصویری که از تکمیل قطعات به دست می آید، یکی از فصول است. این پازل ها غالباً طرح کلی یک فصل را نشان می دهد. هنگامی که می خواهیم پازل را در اختیار کودک بگذاریم، او را به صحبت کردن درباره موضوع پازل تشویق می کنیم و در مورد موضوع پازل پرسش هایی از او به عمل می آوریم.

۲. پازل موضوعی:

در این پازل، تصویر اصلی شامل منظره ای از روستا، خیابان، منزل، مدرسه، باغ وحش، و غیره است. همانطور که گفته شد، همراه با عرضه پازل، می توانیم در خصوص موضوع پازل از کودک پرسش کنیم و یا این که از او بخواهیم درباره آن داستانی بیان کند.

مؤسسه توانبخشی ولیعصر (عج)

مجموعه بروشور های آموزشی بخش وسایل کمک

توانبخشی (۳)

پازل

تلفن: ۳-۲-۸۸۷۷۳۱۰

نمابر: ۶-۸۸۷۷۳۱۰

<http://www.vrf.ir>

- برای یادگیری مفاهیم مکان، اندازه، و اشکال هندسی موثر و مفید است.
- تقویت حرکات ظریف و تطابق چشم و دست.
- تقویت و پرورش حافظه و استدلال دیداری.
- ذوق هنری کودک با دیدن پازل های مختلف رشد و پرورش می یابد.
- کودک از طریق تفاوت و تشابه اشکال هندسی و غیر هندسی، آنها را به همدیگر مقایسه می کند و قطعات مناسب را در کنار یکدیگر قرار می دهد.
- باعث افزایش مهارت های شناختی (بینش، ادراک، خلاقیت و... در کودک می شود.
- اعتماد به نفس و احساس رضایت درونی کودک پس از تکمیل یک پازل (به شرطی که پازل متناسب با سن کودک باشد) پرورش داده می شود.
- به وسیله این بازی، کودک مفهوم نظم را درک می کند و تفکر منطقی در او ایجاد می شود.
- حس کنجکاوی کودک را تحریک می کند و او را وادار می سازد تا قوای ذهنی خود را در جهت رسیدن به هدف به کار گیرد.
- این بازی به کودک می آموزد که چگونه از راه منطقی به حل مسائل بپردازد.
- کودک، با استفاده از پازل های مکعبی، مفهوم سطح و حجم و ارتفاع را یاد می گیرد.

۳. پازل شکل و اندازه:

این نوع پازل ها قطعاتی کم و بسیار ساده دارند که در مراحل اولیه که کودکان هنوز آمادگی کافی برای بازی پازل با پازل های دیگر ندارند، در اختیارشان قرار می گیرد و معمولاً به اندازه های مختلف و مشابه هستند؛ مثلاً، سه مرغابی یا ماهی و ... در اندازه های کوچک، متوسط و بزرگ که کودک باید هر یک را در جای خود قرار دهد.

اهداف و فواید پازل ها:

- تقویت مهارت های ادراک بینائی (تشخیص شکل از زمینه، اکمال بینائی، تشخیص بینائی و...)
- پرورش حس بساواایی (لامسه)
- تشخیص شکل، رنگ، اندازه، و جنس
- پرورش قوه تکلم و افزایش دامنه واژگان جدید.
- افزایش توجه، تمرکز و حافظه
- کودک ضمن بازی یاد می گیرد که هریک از قطعات پازل جزئی از تصویر است و با نبودن هر قطعه تصویر ناقص خواهد بود.
- کودک، برای کامل کردن طرح، مجبور است رنگ ها و طرح اصلی پازل را در خاطر داشته باشد و جهت خطوط را دنبال کند. مهارت در این کار به یادگیری خواندن و نوشتن کمک می کند.
- مهارت در این مرحله به قوای ذهنی کودک برای ارتباط اجزای یک موضوع و پروراندن آن برای یافتن کل موضوع کمک می کند.